

145 ГОДИНА У НОВОМ САДУ

Матица српска је 1864. године пресељена из пештанског *Текелијанума* у новосадски *Платонеум*. Долазак брода са књигама и осталом имовином у Нови Сад, оглашен је пуцањем прангија и службом у цркви. Био је то један од најзначајних догађаја, не само у историји најстарије српске културне, научне и просветне институције, већ и у историји града. Нови Сад је тада постао *Српска Аџина*. Град је добио тај назив јер је Матица окупљала најобразованије и најмудрије људе свог времена. У њој се налазила богата библиотека, као и мноштво рукописа и других сведочанстава о историји народа. Временом је створена и велика збирка портрета која је позната као *Српски Пантеон*. У њој су добиле место личности које су задужиле српски народ — од племенитог Саве Текелије и светски познатог научника Михајла Пупина, до мање знаних грађана који су својим прилозима подржавали просветитељску мисију Матице српске.

У палати *Платонеум*, у којој је било прво седиште Матице српске, 12. маја 2009. године одржана је *Свечана седница њоводом 145. ѿодине ѡресељења*. Присутне су поздравили академик Зоран Ковачевић, председник Огранка Српске академије наука и уметности, у својству садашњег домаћина палате *Платонеум*, а у име града Новог Сада, градоначелник, господин Игор Павличић. О *ѡрошлости и будућности Матице српске* говорио је академик Чедомир Попов, председник Матице српске док је о *Сави Појовићу Текелији и ѡтекелијанумској еѡхи* говорио проф. др Душан Николић, генерални секретар Матице српске. Након тога, одржан је научни скуп *Зачеци српске ѡравне науке*, посвећен Сави Поповићу Текелији, првом српском доктору правних наука. Излагали су доц. др Радослав Ераковић, проф. др Љубомирка Кркљуш, проф. др Гордана Вукадиновић и проф. др Душан Николић. На научном скупу представљена је књига Саве Текелија, *Правна дисертација о узроку и циљу ѡпстојања државе (Disertatio iuridica de causa, et fine civitatis)*, коју је Матица српска објавила почетком 2009. године.

У палати Платонеум...

Пред свечану седницу

Домаћини и гости

Научни скуп о Сави Текелији

4. маја 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

4. маја 2009. године: из штампе је изашла књига *Есеји* Владете Јеротића, објављена у Едицији *Матица*, Издавачког центра Матице српске.

5. маја 2009. године: у Свечаној сали Матице српске одржана је промоција књиге *Стеван Алексић* др Јасне Јованов. О књизи су говорили проф. др Мирослав Тимотијевић, мр Тијана Палковљевић и ауторка.

6. маја 2009. године: потпредседник Матице српске академик Димитрије Стефановић је, на позив Амбасадора Пољске господина Маћеја Шиманског (*Maciej Szymanski*), представљао Матицу српску на свечаности у Амбасади Пољске.

6. маја 2009. године: са академиком Миодрагом Павловићем потписан је уговор о објављивању његове *Анџологије српској њеснишћива* у оквиру Едиције *Српска књижевност* Издавачког центра Матице српске.

7. маја 2009. године: председник Матице српске академик Чедомир Попов одржао је састанак са директором Завода за уџбенике и наставна средства, господином Мирољубом Албијанићем и његовим сарадником, господином Слободаном Марковићем.

7. маја 2009. године: одржана је седница Уређивачког одбора *Студије о Србима* на којој је за председника изабран проф. др Милорад Радовановић. На седници се, између осталог, разговарало о реализованим и планираним пословима.

7. маја 2009. године: заменик покрајинског секретара за културу Радослав Петковић примио је управника Библиотеке Матице српске Мира Вуксановића.

8. маја 2009. године: у Београду је одржана седница Уредништва *Зборника Матице српске за славистику* на којој је закључена свеска бр. 76.

8. маја 2009. године: председник Матице српске академик Чедомир Попов одржао је састанак са представницима Народне банке Србије, а у вези са заједничким пројектима и сарађом у наредном периоду.

8. маја 2009. године: одржана је промоција књиге *Срби у Хрватској 1918—1929* др Софије Божић. О књизи су говорили академик Василије Крестић, проф. др Љубодраг Димић, проф. др Мира Радојевић и ауторка.

8. маја 2009. године: управник Библиотеке Матице српске Миро Вуксановић учествовао је у раду Управног одбора и Скупштине Заједнице матичних библиотека Србије у Краљеву.

9. маја 2009. године: председник Матице српске академик Чедомир Попов одржао је беседу на Трећем Црквено-народном Крајишком сабору код манастира Крушедол који је одржан у организацији Удружења Срба из Хрватске.

11. маја 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

12. маја 2009. године: одржана је свечаност поводом обележавања 145. годишњице пресељења Матице српске из пештанског *Текелијанума* у новосадски *Плајонеум*. Свечана седница је започела речима добродошлице које су упутили академик Зоран Ковачевић, председник Огранка САНУ, у својству садашњег домаћина палате *Плајонеум*, а у име града Новог Сада, градоначелник, господин Игор Павличић. О *прошлости и будућности Матице српске* говорио је академик Чедомир Попов, председник Матице српске док је о *Сави Појовићу Текелији и текелијанумској епохи* говорио проф. др Душан Николић, генерални секретар Матице српске. Уметнички део Свечане седнице употпунили су чланови октета *Академац*

и Предраг Момчиловић, глумац Српског народног позоришта. Свечаност је настављена научним скупом чија тема је била *Зачеџак српске љравне науке*. Излагања су имали доц. др Радослав Ераковић, доцент Филозофског факултета у Новом Саду, *О једном Арађанину*, проф. др Гордана Вукадиновић, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, *О докторској дисертацији Саве Појовића Текелије — Де цавса еџ фине цивилитиис*, проф. др Љубомирка Кркљуш, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, *О љрођраму Саве Појовића Текелије за обнову српске државе* и проф. др Душан Николић, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, *О научној и љросветиџиљској мисији Саве Појовића Текелије*. На крају је представљена књига Сава Текелија, *Правна дисертација о узроку и циљу љосиођања државе (Disertatio ivridica de cavsa, et fine civiatis)*.

12. маја 2009. године: управник Библиотеке Матице српске Миро Вуксановић, руководилац Одељења старе и ретке књиге и легата мр Душица Грбић и библиотекар саветник у пензији Лазар Чурчић, присуствовали су представљању фототипског издања књига Горажданске штампарије, у Српској академији наука и уметности у Београду.

12. маја 2009. године: управник Библиотеке Матице српске Миро Вуксановић присуствовао је састанку одржаном код министра културе Небојше Брадића, на коме се разговарало о проблемима финансирања установа културе.

13. маја 2009. године: помоћник управника послова Матице српске за издавачку и научноистраживачку делатност Добрила Мартинов и технички уредник Матице српске Вукица Туцаков присуствовале су свечаности компаније STYLOS уприличеној поводом пуштања у погон нових штампарских машина.

13. маја 2009. године: из штампе је изашла књига песама *Светџо и љроклетџо* Стевана Тонтића, Едиције *Матицица* Издавачког центра Матице српске.

14. маја 2009. године: председник Матице српске академик Чедомир Попов одржао је састанак са проф. др Љиљаном Пешикан Љуштановић, главном уредницом *Лексикона љисаца*.

14. маја 2009. године: председник Матице српске академик Чедомир Попов одржао је састанак са госпођом Јованком и господином Младеном Вучинићем на ком је потписан уговор о донаторству. Брачни пар Вучинић ће донацијом у износу од 500 € у динарској противвредности помоћи реализацију дела трошкова за припрему и објављивање Зборника са првог научног скупа *О делу Пеџира II Пеџировића Њеџоша*, који је одржан 20. и 21. марта 2009. године. Уз то, донатори ће сваке године на име донације уплатити на жиро рачун Матице српске износ у висини од 200 € у динарској противвредности на име новачене награде за

најуспешнији литерарни састав о Његошу кандидата из СОС Дечије село из Сремске Каменице.

14. маја 2009. године: потпредседник Матице српске проф. др Слободан Ђурчић присуствовао је презентацији Агробанке на 76. међународном пољопривредном сајму у Новом Саду.

14. маја 2009. године: приређен је концерт трија Мадлен Стокић, виолина, Драгица Стојановић, кларинет и Маја Миџић, клавир. Изведена су дела композитора Милана Михајловића, Дариуса Милхауда (*Darius Milhaud*) и Арама Хачатурјана (*Aram Hačaturjan*).

15. маја 2009. године: отворена је гостујућа изложба Музеја савремене уметности из Београда *ОН/без акџиа*, настала као део пројекта „Музеј у покрету” реализованог са циљем да се публика широм Србије упозна са садржајем збирки овог музеја за време реконструкције његове зграде. Постава се бави социјалном историјом на простору и у времену некадашње Југославије, користећи мушку фигуру као главни мотив. Избор од 38 уметничких дела у различитим техникама (слика, скулптура, цртеж, графика, фотографија и филм), насталих у периоду између 1947. и 2005. године указује на политичку равноправност полова у другој половини 20. века, као и на однос између мушкарца и жене у приватном животу. На отварању изложбе говорили су Милорад Ђурић, Покрајински секретар за културу, др Јасна Јованов,

директорка Спомен — збирке Павла Бељанског и Бранислава Анђелковић, директорка Музеја савремене уметности у Београду.

16. маја 2009. године: потпредседник Матице српске проф. др Слободан Ђурчић и секретар Одељења за природне науке проф. др Рудолф Кастири присуствовали су свечаности поводом обележавања 100-годишњице рођења академика др Бранислава Б. Букурова у Остојићеву.

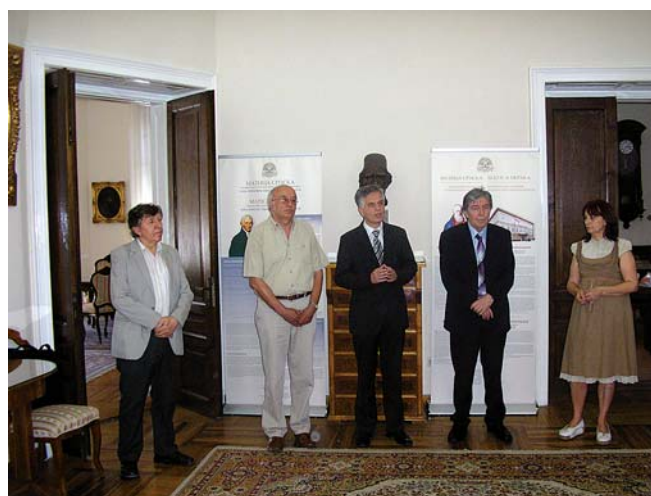
16. маја 2009. године: одржана је трећа ново-садска Ноћ музеја. Поред сталних поставки и интерактивних програма у оквиру изложбених сала, Галерија Матице српске представила је изложбу *ОН/без акција*. У периоду од 18.00 до 21.00 часова у дворишту Галерије презентован је дечји едукативни програм *Слике и звуци — музички инструменти на делима из Галерије Мајнице српске*, који је у току школске 2008/2009. године реализован

у сарадњи са Предшколском установом „Радосно детињство”, Музичком школом „Исидор Бајић” и дечјим часописом *Машићалица*. Презентација програма састојала се од изложбе дечјих радова насталих током програма *Слике и звуци*, наступа деце из ПУ „Радосно детињство”, мини концерата ученика музичке школе „Исидор Бајић” и креативне радионице под називом „Музички тепих” коју је водила Луција Андре, асистент на Одсеку

за педагогију Филозофског факултета у Новом Саду. Инспирисана музиком деца су сликала заједничко дело великог формата. Током ноћи у простору Галерије одвијао се низ занимљивих интерактивних садржаја за децу и одрасле. Плесни студио *Allegro* организовао је плесне радионице за најмлађе, као и Јавни час салсе. Уз пријатну музику посетиоци су били у прилици да уз помоћ различитих реквизита и костима постану „уметничко дело”, и тако се фотографишу. У току Ноћи музеја Галерију је посетило 9.000 посетилаца.

18. маја 2009. године: Матицу српску посетили су студенти из Граца. Госте су примили проф. др Славко Гордић, потпредседник Матице српске, проф. др Душан Николић, генерални секретар Матице српске, проф. др Мато Пижурџица, секретар Одељења за књижевност и језик и Јулкица Ђукић, стручни сарадник Одељења за књижевност и језик.

18. маја 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

18. маја 2009. године: одржана је Конференција за новинаре на којој се разговарало о културном и економском положају Матице српске. Представницима медија тим поводом обратили су се председник Матице српске академик Чедомир Попов, потпредседници проф. др Славко Гордић и проф.

др Слободан Ђурчић и генерални секретар Матице српске проф. др Душан Николић. Том приликом указано је на неодговарајући однос ресорних представника власти и дела средстава информисања према раду и резултатима рада Матице српске. Изречене оцене наишле су на позитиван одјек у јавности.

18. маја 2009. године: одржана је седница Уредништва *Зборника за историју*.

18. маја 2009. године: обележавајући стогодишњицу настанка песме *Santa Maria della Salute* Лазе Костића (1909—2009), Библиотека Матице српске приредила је изложбу с пратећим каталогом. Изложба траје до 12. јуна 2009. године. Ауторке изложбе и каталога су Ивана Гргурић и Силвија Чамбер.

18. маја 2009. године: управник Библиотеке Матице српске Миро Вуксановић присуствовао је седници Управног одбора Заједнице матичних библиотека Србије у Београду.

18. маја 2009. године: поводом међународног дана музеја, у Музеју Рас у Новом Пазару, одржана је радна и свечана Скупштина Музејског друштва Србије (18. и 19. мај 2009). Скупштини Музејског друштва Србије присуствовали су кустоси Галерије Матице српске, Милена Врбашки и мр Драгојла Живанов.

19. маја 2009. године: одржан је састанак Комисије за јавне набавке.

19. маја 2009. године: у Српској књижевној задрузи приређена је свечаност у част академика Миодрага Павловића. У име Издавачког центра Матице српске, на свечаности је говорио главни уредник Миро Вуксановић.

20. маја 2009. године: одржана је 33. седница Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*.

20. маја 2009. године: управник Библиотеке Матице српске Миро Вуксановић потписао је протестно писмо упућено Влади Србије због предлога да се установама културе одузме 40 одсто сопствених прихода.

20. маја 2009. године: Галерија Матице српске преузела је од Манастира Крушедол 75 предмета (иконе, портрети, олеографије и бакрорези) ради

конзервације и рестаурације експоната за нову ризницу манастира Крушедол. Ове активности део су пројекта обележавања пет векова манастира Крушедол који заједнички реализују Покрајински завод за заштиту споменика културе Војводине, Музеј Војводине, Библиотека и Галерија Матице српске. Примопредаји експоната присуствовале су др Бранка Кулић, Даниела Королија Црквењаков, мр Драгојла Живанов и мр Данило Вуксановић.

20. маја 2009. године: одржан је концерт Душице Половине, виола и Марине Микић, клавир. Изведена су дела композитора Јохана Себастијана Баха (*Johann Sebastian Bach*), Дмитрија Бортњанског (*Dmitri Bortnjanski*) и Астора Панталеона Пиазоле (*Astor Pantaleón Piazzolla*).

21. маја 2009. године: колегијум управника Библиотеке Матице српске усвојио је концепцију *Библиографије Иве Андрића* и предлог уговора са Задужбином Иве Андрића у Београду.

22. маја 2009. године: одржан је састанак Комисије за јавне набавке.

22. маја 2009. године: одржана је седница Уређивачког одбора Српског биографског речника и седница Одбора Лексикографског одељења.

22. маја 2009. године: управник Рукописног одељења Матице српске Павле Станојевић дочекао је студенте српског језика Универзитета у Темпшвару и упознао их са историјом, научноистраживачком и издавачком делатношћу Матице српске.

22. и 23. маја 2009. године: Министарство културе републике Србије приредило је Конференцију *Културна политика у области културног наслеђа и трансформација институција културе* у Палати Србија у Београду. Координатор конференције била је мр Тијана Палковљевић, помоћник управника Галерије Матице српске, а стручњаци Галерије активно су учествовали у раду конференције. Др Бранка Кулић излагала је на тему *Стиалне пошљавке*; мр Тијана Палковљевић и Даниела Королија Црквењаков представиле су тему *Перманентна едукација у институцијама заштите*, а Снежана Мишић учествовала је као члан ти-

ма који представио тему *Музеј за јосејиноце*. Конференцији су присуствовале мр Драгојла Живанов и Мирјана Брмбота.

23. маја 2009. године: потпредседник Матице српске академик Димитрије Стефановић је, на позив Амбасадора Немачке господина Волфрама Јозефа Маса (*Wolfram Josef Maas*), присуствовао пријему у Белом двору поводом 60. годишњице усвајања Устава СР Немачке.

23. маја 2009. године: генерални секретар Матице српске проф. др Душан Николић је у Београду учествовао на научном скупу и свечаности коју су приредили Амбасадор Савезне Републике Немачке господин Волфрам Јосеф Мас (*Wolfram Josef Maas*), Немачка организација за техничку сарадњу (ГТЗ) и Немачка фондација за међународну сарадњу у области права (ИРЗ), поводом шездесете годишњице доношења *Основног закона Савезне Републике Немачке*.

23. маја 2009. године: Хуманитарни фонд *Привредник*, Матица словачка у Србији, Галерија *Бабка* у Ковачици и Матица српска организовали су екскурзију за питомце и штићенике Фонда. Најуспешнији средњошколци и студенти посетили су родну кућу и задужбину Михајла Пупина у Идвору, где су их примили господин Стеван Капунац и сеоски учитељ у пензији Драгиша Матић. Након тога, провели су више сати у Ковачици где су посетили Галерију наивне уметности *Бабка*, словачку цркву и уметничку радионицу за израду виолина Јана Немчека. Домаћини су били господин Павел Бабка и господин Павел Балаж.

25. маја 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

25. маја 2009. године: одржана је седница Одбора Рукописног одељења.

26. маја 2009. године: одржана је седница Одбора Одељења за сценске уметности.

26. маја 2009. године: потпредседник Матице српске академик Димитрије Стефановић је, на позив Амбасадора Бугарске господина Георгија Димитрова (*Георги Димитров*), присуствовао свечаности уприличеној у Амбасади Бугарске поводом Националног празника те земље.

26. маја 2009. године: министар културе Небојша Брадић, заменик покрајинског секретара за културу Радослав Петковић, градоначелници 30 градова у Србији и Заједница матичних библиотека Србије потписали су, у Скупштини града Београда, Декларацију о унапређењу библиотекарства у Републици.

26. маја 2009. године: на свечаности поводом стогодишњице рођења Јаноша Херцега саопштен је прилог управника Библиотеке Матице српске Мира Вуксановића.

27. маја 2009. године: одржана је седница Одбора Одељења за друштвене науке.

27. маја 2009. године: одржана је седница Уређивачког одбора антологијске едиције *Српска књижевност* Издавачког центра Матице српске.

27. маја 2009. године: управник Рукописног одељења Матице српске Павле Станојевић и технички уредник Вукица Туцаков посетили су Галерију Српске академије наука и уметности у Београду, ради информисања и размене искустава у вези са применом техника и материјала при изради изложби архивске грађе.

28. маја 2009. године: одржана је седница Одбора Одељења за књижевност и језик.

28. маја 2009. године: одржана је седница Одбора Одељења за природне науке.

28. маја 2009. године: одржан је концерт у организацији Матице српске и Огранка Српске академије наука и уметности из Новог Сада на којем су наступили Дарко Коџас, виолина и Марија Ђукић, клавир. Изведена су дела познатих композитора Ђузепе Тартинија (*Giuseppe Tartini*), Јохана Себастијана Баха (*Johann Sebastian Bach*), Милане Стојадиновић-Милић и Лудвига ван Бетовена (*Ludwig van Beethoven*).

28. маја 2009. године: председник Матице српске академик Чедомир Попов учествовао је у раду седнице Националног савета у Београду.

29. маја 2009. године: одржана је седница Одбора Одељења за ликовне уметности.

29. маја 2009. године: одржан је Округли сто *Стандардизација библиографског цитирања*. Уред-

ништво едиције Библиографије организовало је расправу о избору модела библиографског цитирања који би се примењивао у свим научним издањима Матице српске. Поздравну реч присутнима упутили су потпредседник Матице српске проф. др Славко Гордић и проф. др Предраг Пипер, док је радом Округлог стола руководила проф. др Александра Вранеш.

29. маја 2009. године: књижевнику Јовици Аћину у Косјерићу је урчена Награда „Сретен Марић“, коју су установиле Библиотека Матице српске и Општина Косјерић.

29. маја 2009. године: у Галерији Матице српске одржано је стручно тумачење изложбе *ОН/без акција*. О концепту поставке и изложеним делима говорила је мр Тијана Палковљевић, кустос изложбе.

29. маја 2009. године: генерални секретар Матице српске проф. др Душан Николић је у Даљу представљао Матицу српску на обележавању 130. годишњице рођења академика Милутина Миланковића. Том приликом, у кући породице Миланковић, која је обновљена средствима Владе Републике Србије, отворена је стална поставка о животу и раду знаменитог српског научника чија је *теорија о климатским променама* последњих година постала предмет посебног интересовања у светској науци и широј јавности. У склопу програма, одржан је стручни скуп на тему *Климатске промене — последица дјеловања њибања земље и/или људске активности* на ком су учествовали научници и стручњаци из Аустрије, Мађарске, Србије и Хрватске. Скуп је организован уз финансијску подршку Владе Републике Хрватске. У вечерњим сатима у даљском Дому културе приказан је документарно-играни филм *Пушњик кроз васиону и векове*, који је снимило удружење *Милутиин Миланковић* из Београда.

30. маја 2009. године: генерални секретар Матице српске проф. др Душан Николић је у Даљу посетио летњу резиденцију Патријарха Српске православне цркве где га је примио Њ.П. господин

Лукијан, епископ Епархије Осечкопољске и Барањске. Том приликом вођени су разговори о обнови објеката, сарадњи и правним питањима од значаја за Епархију.

НАЈАВЉЕНЕ АКТИВНОСТИ

1. јуна 2009. године: одржаће се седница Председништва Матице српске.

1. јуна 2009. године: у Свечаној сали, са почетком у 20 сати, француска фармацеутска кућа *Sergie* одржаће презентацију својих производа.

2. јуна 2009. године: у Свечаној сали, са почетком у 12 сати, у организацији Издавачког центра Матице српске биће представљена књига *Есеји Владете Јеротића*. Поздравну реч упутиће проф. др Мато Пижурица, председник Скупштине Издавачког центра Матице српске, а о књизи ће говорити проф. др Славко Гордић, потпредседник Матице српске и Миро Вуксановић, управник Библиотеке Матице српске. Одломке из књиге прочитаће сам аутор.

3. јуна 2009. године: у Салону, са почетком у 12 сати, биће урчена награда најуспешнијим студентима коју додељује фонд Привредник захваљујући донацији господина Жарка Рељина.

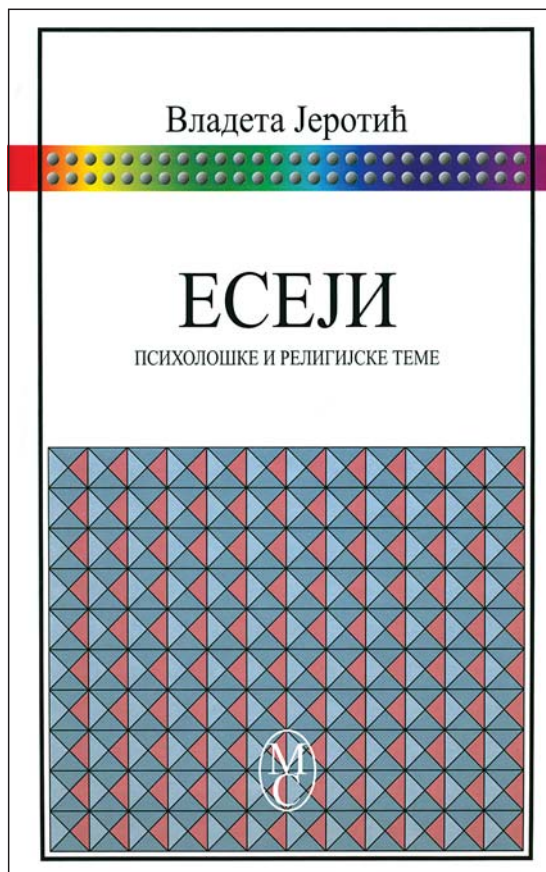
4. јуна 2009. године: одржаће се концерт *Класичне руске романсе*. Учествоју Бранислав Јатић, бас, Ирина Митровић, клавирски сарадник, док прелазе песама казује Гордана Ђурђевић-Димић, првакиња Српског народног позоришта.

5. јуна 2009. године: у Свечаној сали, у 12 сати, одржаће се промоција *Зборника Матице српске за класичне студије бр. 10*.

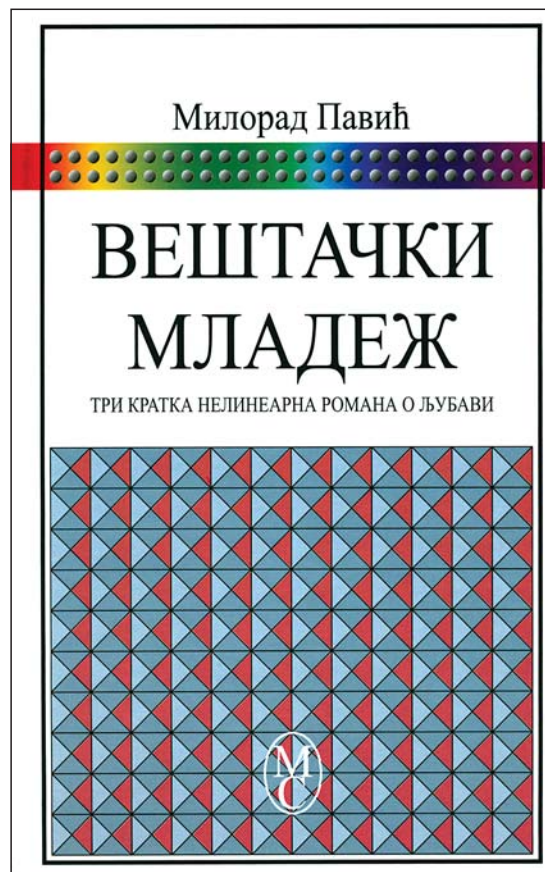
8. јуна 2009. године: одржаће се седница Извршног одбора Матице српске.

8. јуна 2009. године: одржаће се седница Уредништва едиције *Прва књига*.

11. јуна 2009. године: одржаће се музичко вече Матице српске.

Владета Јеротић: *Есеји*
Формат А5 (148 x 210), 135 стр.
ISBN 978-86-87079-09-0

Милорад Павић: *Вештачки младеж*
Формат А5 (148 x 210), 158 стр.
ISBN 978-86-87079-08-3

ГЛАСНИК МАТИЦЕ СРПСКЕ
гласило Матице српске

21000 Нови Сад, Ул. Матице српске 1, тел. 021/420-199
e-mail: ms@maticasrpska.org.rs

Приредили

Александра Јовановић, Вукица Туцаков,
Светлана Милашиновић, Љиљана Дражић

Прилози из Библиотеке Матице српске припремили
Силвија Чамбер, Ивана Гргурић

Прилози из Галерије Матице српске припремила
Мр Тијана Палковљевић

Фотографије
Бранко Лучић

За издавача

Проф. др Душан Николић
генерални секретар Матице српске

Тираж

1000 примерака

Штампа

КриМел, Будисава

ISSN 1452-6182

CIP — Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
061.22(497.113)

ГЛАСНИК Матице српске / одговорни уредник Душан Николић. — Год. 1, бр. 1 (1946)—1949, бр. 12 ; 2008, бр. 1 (јун)— . — Нови Сад : Матица српска, 1946—1949 ; 2008—. — 30 cm

Месечно.

ISSN 1452-6182

COBISS.SR-ID 56040711